

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate, de
Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non
Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. IV. Tertia difficultas elucidatur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78232)

Dices: Impedire aliquam rem à motu, vel operatione, ad quam ex natura sua erat inclinata, est ei inferre violentiam: Sed voluntas beati v. g. est connaturaliter inclinata ad diligendum Deum; non minus enim est illi naturale & necessarium amare Deum, quam igni comburere, & lapidi descendere: Ergo sicut inferretur igni violentia, si impediretur ne combureret; & lapidi, si impediretur ne descenderet; ita & voluntas beati, si per subtractionem divini concursus impediretur ne Deum diligeret, & ab amore beatifico desistere cogere.

Respondeo primo, distinguendo Majorem: Impedire aliquam rem à motu, ad quem ex natura sua erat inclinata, est ei inferre violentiam, si talis impedio fiat à causa particulari, cui contrahitur illa propensio & inclinatio, concedo: si fiat à causa universali, scilicet à Deo, nego; quia contra illum non nititur causa particularis, imò plus ad illum propendet, quam ad proprium motum & operationem. Sicut ergo si aliqua causa particularis faciat quod aqua ascendat, vel quod lapis non descendat, erit violentia; secus autem, si propter bonum universi, ne scilicet detur vacuum, ascendat aqua, & detineatur lapis; quia quælibet creatura magis inclinatur ad bonum generale universi, quam ad bonum particulare & proprium: ita pariter si voluntas beati ab aliqua causa particulari extrinseca impediti posset ab amore, inferretur illi violentia; non autem si à Deo impediretur per subtractionem concursus, quia licet ad actum amoris sit necessario determinata, multo tamen magis ad obediendum Deo ex propria natura inclinatur.

Respondeo secundo, data Majori, distinguendo Minorem: Voluntas beati est connaturaliter inclinata ad diligendum Deum, supposito divino concursu, & aliis ad operandum necessariis, concedo Minorem: Remoto Dei concursu, & aliis ad agendum requisitis, nego Minorem; cum enim inclinatio voluntatis ad operandum sit dependens à superiori, & primæ causæ subordinata, absolute non tendit ad operationem, sed cum suis dependentiis, & supposita Dei motione & concursu, unde illò subtracto naturale est voluntati non operari, sicut igni, si desit approximatio.

§. IV.

Tertia difficultas elucidatur.

Dico tertio: Voluntas non potest cogi, quantum ad actus quos imperat & simul elicit; bene tamen quantum ad actus, ab ea quidem imperatos, sed ab aliis potentiis ei inferioribus elicitos. Ita D. Thomas hic art. 4. in corp. ubi ait: Duplex est actus voluntatis; unus quidem qui est ejus immediate velut ab ipsa elicitus, scilicet velle; alius à voluntate imperatus, & mediante aliâ potentia exercitus, ut ambulare & loqui. . . . Quantum igitur ad actus à voluntate imperatos, voluntas violentiam pati potest; in quantum per violentiam exteriora membra imperari possunt, ne imperium voluntatis exequantur. Ubi notanda sunt illa verba: à voluntate imperatus, & mediante aliâ potentia exercitus; quibus insinuat nomine actus imperati se non intelligere eos qui sunt elicitive ab ipsa voluntate: nam licet etiam isti possint imperari, sicut electio mediorum imperatur ab intentione suis, tamen ut ad prædicens atinet, cum elicitis comprehenduntur; in i-

plis enim non potest esse violentia, sicut nec in pure elicitis. Et ratio est, quia ex eo voluntas cogi non potest in actu tantum elicito, quod talis actus sit quædam inclinatio actualis voluntatis in suum objectum, ut antea declaravimus: Sed etiam actus simul elicitus & imperatus, est quædam inclinatio actualis voluntatis in suum objectum; necessarium enim tendit in rationem boni, veri, vel apparentis: Ergo similiter repugnat talem actum esse violentum.

Quod autem voluntas possit pati violentiam quantum ad actus ab ea imperatos, & ab aliis potentiis inferioribus elicitos, manifestum est: Si enim v. g. voluntas nollit videre, posset quis vi aperire oculos; vel si vellent videre, posset illos vi claudere: & in hoc casu cum aperirentur oculi, illa visio non esset violenta potentia visivæ elicenti, ut pote juxta inclinationem illius; esset tamen violenta voluntati imperanti, quia esset contra inclinationem elicitam ipsius. Imò etiam esset aliquo modo violenta potentie visivæ; qualibet enim potentia habet duplicem inclinationem; unam particularem ad suum actum ut ad proprium bonum; & alteram universalem, quæ subicitur voluntati, quæ est inclinatio universalis tendens ad bonum totius suppositi: licet ergo visio non esset tunc violenta potentie visivæ, secundum particularem ipsius inclinationem, esset tamen violenta secundum universalem; & absolute violenta dici deberet, quia esset contra præcipuam suppositi inclinationem.

§. V.

Corollaria notatu digna.

EX dictis colliges primò contra Vasquem, Lorcam, & alios, non solum voluntatem, sed nec ullam etiam creaturam posse pati violentiam à Deo. Quod enim est secundum inclinationem præcipuam creaturæ, non est illi violentum: Sed quicquid Deus operatur in creatura, est secundum præcipuam ipsius inclinationem: Ergo non est illi violentum, sed connaturale. Major patet: non enim potest esse violentia, nisi sit resistencia; nec est resistencia ubi est inclinatio. Minor verò probatur: Sicut qualibet potentia, ut supra dicebamus, duplicem habet inclinationem, unam particularem ad suum actum ut ad proprium bonum; & alteram universalem, quæ subicitur voluntati, quæ est inclinatio universalis tendens ad bonum totius suppositi: vel etiam sicut in omnibus rebus reperitur duplex inclinatio naturalis, una quæ competit illis juxta suum esse particulare, quæ propendet in proprium & conveniens bonum, v. g. lapis per gravitatem in centrum; altera quæ illis convenit in ordine ad bonum universi, cujus sunt partes, & per quam magis propendet in bonum universi, quam in proprium; quare licet grave ex propria inclinatione per gravitatem tendat deorsum, & leve per levitatem sursum, tamen ne detur vacuum, grave propter gravitatis obliquum ascendit, & leve contempta levitate descendit: Ita etiam in qualibet re, præter propriam inclinationem, quæ propendet in proprium & particulare bonum, datur alia fortior ac potentior, per quam in id quod Deus vult in ea aut de ea facere, tantà promptitudine ac propensione fertur, ut illud absq; ulla violentia præstet, quam vis sit contra propriam inclinationem.

N 3

Unde